

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік і аудит в управлінні підприємствами за видами економічної діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та аудит операційних витрат на прикладі підприємства
«Житлово-будівельний кооператив «Верстатобудівник-3»
(назва теми)

Виконавець:

студент Центру заочної форми навчання
Солодаренко Тетяна Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Черкашина Тетяна Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Метою створення будь-якого підприємства є здійснення певного виду діяльності для отримання прибутку. Проблемні питання обліку та аудиту витрат в господарській діяльності підприємства займають важливе місце в загальному обсязі важливих питань теоретичного і практичного характеру. Складність управління фінансовим станом підприємств в умовах нестабільного середовища, в якому вони функціонують, та інтеграційних процесів потребує створення дієвої системи інформаційного забезпечення управління витратами операційної діяльності. Тобто, основним важелем в ефективності діяльності підприємства залишається оптимізація витрат. Для того щоб інформація про витрати підприємств своєчасно надходила до користувачів, а також з метою забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів необхідно конкретизувати методику обліку витрат відповідно до умов і обсягів діяльності підприємств та їх організаційної структури. При цьому слід враховувати, що витрати пов'язані з утриманням управлінської служби, суми визначених адміністративних витрат та витрат на збут прямо впливають на кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. А постійне зростання суми та питомої ваги адміністративних витрат та витрат на збут у загальній сумі витрат підприємств обумовлює необхідність пошуку оптимальних методик їх обліку, адаптованих до потреб керівництва та інших користувачів економічної інформації.

Проблемні питання зменшення витрат підприємстві були і будуть актуальними, так, як нерозривно пов'язані з впливом на рівень прибутку. А для визначення кінцевого результату – прибутку необхідно вести облік, аналізувати та контролювати рівень витрат. Досягнення ж оптимального рівня витрат є важливою умовою успішної діяльності підприємства.

Проблемним питанням обліку, контролю та аналізу витрат діяльності підприємств завжди приділялася значна увага науковців, про що свідчить значна кількість досліджень. Питання організації обліку витрат операційної діяльності та формування собівартості продукції підприємств різних галузей господарювання досліджували провідні вітчизняні та зарубіжні науковці: П.С. Безруких, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, М.А. Вахрушина, З.В. Гуцайлюк, В.А. Дерій, В.М. Жук, З.В. Задорожний, Є.В. Калюга, Т.П. Карпова, М.Б. Кулинич, Є.В. Мних, Л.В. Нападовська, С.О. Стуков, Дж. Форстер, М.Г. Чумаченко.

Однак, наукові дослідження нерідко обмежувалися, головним чином, розробками методик обліку витрат на принципах нормативного методу в системі бухгалтерського обліку з використанням порівняно невеликого кола напрямів групування витрат. При цьому оперативний облік витрат часто розглядався відособлено, поза загальною системою виробничого обліку, що не сприяло створенню на підприємствах цілісної системи обліку витрат та їх контролю.

Таким чином, наявність певних проблем теоретичного та практичного опрацювання і дискусійність питань побудови організації обліку, внутрішнього контролю, аудиту витрат і визначили вибір теми роботи.

Мета дослідження. Метою дослідження є виявлення сучасної природи

операційних витрат діяльності підприємства в умовах ринкової економіки, обґрунтування теоретичних, методичних і практичних положень щодо удосконалення системи їх обліку і аудиту, а також розроблення рекомендацій щодо забезпечення їх ефективності.

Завдання дослідження:

- розкрити теоретичні основи обліку та аудиту витрат операційної діяльності;
- розкрити сутність витрат діяльності, як економічної та обліково-аналітичної категорії в сучасних умовах господарювання;
- дослідити організаційні засади обліку витрат, як складової єдиного процесу обліку підприємства;
- дослідити діючу практику обліку та аудиту операційних витрат досліджуваного підприємства;
- здійснити аналіз операційних досліджуваного підприємства;
- застосування методів економіко-математичного моделювання для підвищення ефективності діяльності ЖБК «Верстатобудівник-3»;
- на основі порівняння теоретичних знань і практики діяльності базового підприємства сформулювати висновки та пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту операційних витрат підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ЖБК «Верстатобудівник-3» в частині операцій, які пов'язані з формуванням витрат операційної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних та методологічних питань, пов'язаних з організацією обліку та аудиту витрат операційної діяльності ЖБК «Верстатобудівник-3».

Методи дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи дослідження: структурно-логічний аналіз (при побудові логіки та структури дипломної роботи); метод економічного аналізу (при оцінці динаміки та структури витрат операційної діяльності); метод групувань (при дослідженні питання класифікації витрат операційної діяльності); різноманітні прийоми статистичних методів, зокрема порівняння – при зіставленні фактичних даних за відповідні періоди; методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування витрат діяльності підприємства, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з цих питань, періодичні видання, фінансова звітність досліджуваного підприємства, дані з мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та 6-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 129 сторінок. Основний зміст викладено на 99 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні основи обліку та аудиту операційних витрат*» розглянуто економічну сутність витрат за своєю економічною сутністю, галузевою ознакою та іншими напрямками. Зроблено теоретичне узагальнення сутності операційних витрат з економічної та бухгалтерської точки зору, наведена класифікація витрат за видами діяльності, а також за різними класифікаційними ознаками. Досліджено організаційні та методологічні засади обліку витрат підприємства, зокрема, розглянуто методи обліку витрат, розподіл витрат та їх участь у формуванні фінансового результату, класифікація витрат за видами діяльності підприємства. Розглянуто 4 основних підходи до створення методики аудиту. Визначено основні завдання аудиту, об'єкти, джерела інформації аудиту операційних витрат, а також розглянуто алгоритм та послідовність проведення аудиторської перевірки витрат операційної діяльності.

У другому розділі «*Діюча практика обліку та аудиту операційних витрат ЖБК «ВЕРСТАТОБУДІВНИК-3»*» проаналізовано економічну діяльність підприємства за 2014-2016 рр. Розглянуто інформацію про первинну документацію, що є початковим етапом відображення діяльності підприємства. Розглянуто особливості обліку операційних витрат у житлово-будівельному кооперативі.

У третьому розділі «*Облік та аудит операційних витрат ЖБК «ВЕРСТАТОБУДІВНИК-3»*» проведений економічний аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства показав, зокрема проведено аналіз змін складу та обсягу операційних витрат, аналіз структури витрат підприємства та аналіз операційних витрат за елементами в ЖБК «Верстатобудівник-3». Також розглянуто методику та практику проведення аудиту операційних витрат в ЖБК, зокрема розглянуто алгоритм проведення аудиту операційних витрат.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань обліку та аудиту операційних витрат на підприємстві, а також дослідження діючої практики з зазначених питань в ЖБК «Верстатобудівник-3», можна зробити висновки, основні з яких такі:

1. Витрати є невід'ємною частиною роботи будь-якого підприємства, не є виключенням і ЖБК «Верстатобудівник-3».

В економічній літературі немає єдиного погляду на визначення витрат та їхній економічний зміст. Існують різні теорії трактування витрат діяльності підприємства за своєю економічною сутністю, галузевою ознакою та іншими напрямками.

В економічній літературі до цього часу немає єдиної точки зору щодо правомірності та необхідності вживання двох термінів «витрати» та «затрати». Наше дослідження показало, що ці терміни в основному використовуються як синоніми і чіткого розрізнення між ними немає. В обліковій практиці правильне розмежування вищезгаданих облікових категорій не має важливого та принципового значення. Тому, пропонуємо вживати термін «витрати» як зменшення економічної вигоди

протягом звітного періоду або збільшення зобов'язань підприємства, що веде до зменшення капіталу, а «затрати» – як вартісне вираження використаних у процесі діяльності підприємства матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів.

При наявності різноманітних дефініцій поняття «витрати», їх можна розділити на дві великі групи - тлумачення витрат із точки зору економічної теорії (економічний підхід) та з погляду бухгалтерського обліку (бухгалтерський підхід), які значно відрізняються між собою.

Важливою передумовою раціональної організації обліку та аудиту підприємства є всебічна їх класифікація.

Аналіз існуючих підходів до рішення проблеми класифікації витрат, що має важливе загальноекономічне значення приводить до висновку, що вона досліджена недостатньо. Відсутність єдиної системи класифікаційних ознак не дозволяє створити об'єктивну модель цього виключно складного економічного об'єкту і з цим пов'язано багато упущених можливостей в управлінні витратами.

2. Питання обліку витрат і калькулювання собівартості продукції є досить популярними серед науковців. У вітчизняній та зарубіжній практиці фінансового та управлінського обліку утворились і використовуються більше десятка методів калькулювання і обліку витрат, які можуть комбінуватися, дозволяючи максимально використовувати переваги окремих методів для прийняття управлінських рішень.

3. Аудит операційних витрат є обов'язковою частиною цивілізованого функціонування ринкової економіки кожної країни та незалежною експертизою фінансової звітності комерційних підприємств уповноваженими на те особами з метою підтвердження її достовірності для державних податкових органів і власників.

Аудит має значний вплив на управління виробничо-господарською діяльністю підприємств, тому тільки всебічне дослідження в процесі аудиту операційних витрат діяльності дає змогу правильно оцінити об'єкти контролю й уникнути помилок, знизити підприємницький ризик, оскільки отримана в ході аудиту інформація дає можливість прийняти більш правильне, економічно доцільне рішення як у внутрішній діяльності самого підприємства, так і з боку потенційних інвесторів та ділових партнерів.

4. В якості об'єкта дослідження обрано підприємство «Житлово-будівельний кооператив «Верстатобудівник-3», яке створено з метою будівництва, передачі в експлуатацію та обслуговування в подальшому квартир в багатопверховому будинку та прилеглої до будинку території і земельної ділянки, а також з метою поліпшення свого економічного стану.

Досить детально вивчивши та проаналізувавши діяльність підприємства ЖБК «Верстатобудівник-3» можна зазначити наступне.

За результатами аналізу основних результативних показників фінансово-господарської діяльності ЖБК «Верстатобудівник-3» за 2014-2016 рр., слід зазначити, що незважаючи на погіршення деяких показників, більшість з них залишається на високому рівні та має позитивну тенденцію. Отже, підприємство відноситься до типу фінансово стійких та успішно функціонуючих.

Так, зокрема після проведення аналізу ліквідності можна зробити висновки, що за 2014-2016 роки всі коефіцієнти відповідали рекомендованому значенню. В результаті проведених розрахунків платоспроможності можна зробити висновок, що на протязі аналізованого періоду задовільними залишаються всі показники, окрім коефіцієнта маневреності власного капіталу. Майже всі показники не відповідають нормативним значенням, та на протязі 2014-2016 рр. значення коефіцієнтів коливається.

На основі розрахунку коефіцієнтів ділової активності на підприємстві, можна стверджувати, що підприємство має позитивну тенденцію розвитку. Незважаючи на значні зрушення в показниках у 2016 році, більшість показників відповідає встановленим нормативам та залишається на достатньому рівні, що позитивно впливає на розвиток підприємства.

5. Документування та документація відіграють визначальну роль в управлінні діяльністю підприємством.

В процесі документування початковим етапом відображення діяльності підприємства є первинні документи - документи, створені в письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення.

Аналітичний зріз документального забезпечення ЖБК за етапами його створення та функціонування дозволяє згрупувати документи об'єднання за такими групами: інформаційні - документи складені, основне призначення яких інформувати про події, які мають відбутися; правовстановлюючі - документи, які підтверджують права співвласників ЖБК та ЖБК, як суб'єкта господарювання; бухгалтерські - призначені для обліку активів, капіталу та зобов'язань.

6. При виконанні своїх основних функцій кооператив здійснює витрати, від правильного управління якими, залежить результат діяльності ЖБК, який, в свою чергу, безпосередньо впливає на добробут мешканців цього кооперативу, зокрема, та на стан збереження житлового фонду країни, загалом. Усі витрати ЖБК доцільно групувати за певними ознаками в залежності від видів здійснюваної діяльності та обліковувати на субрахунках: 949 «Інші витрати операційної діяльності» та 92 «Адміністративні витрати» від здійснення основної статутної діяльності та на відповідних субрахунках рахунків 94-97 – від здійснення інших видів діяльності.

7. Результати економічного аналізу операційних витрат досліджуваного підприємства свідчить про таке. Загальна сума витрат підприємства протягом аналізованого періоду збільшилася на 104,8 тис. грн. або на 66,79 %, при цьому збільшення відбулося за всіма статтями витрат.

Аналіз структури витрат підприємства свідчить, що найбільшу частку в структурі становить собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка складала 77,26% - в 2016 році та 77,1 % та 73,8% в 2015 та 2014 роках відповідно.

Протягом аналізованого періоду відбулося збільшення і інших операційних витрат. Однак, необхідно зазначити, що не дивлячись на їх збільшення в абсолютному виразі на 4,8 тис. грн., їх питома вага зменшилась на 8,15 відсоткових пунктів.

Аналіз структури операційних витрат за економічними елементами показав, що операційні витрати в ЖБК «Верстатобудівник-3» протягом трьох останніх років поступово збільшувались. В 2016 році витрати зросли порівняно з 2014 роком на 12,21 тис. грн. Це відбулось за рахунок збільшення матеріальних витрат (проведено ремонт водяних насосів) та витрат на оплату праці (протягом трьох років збільшувалась заробітна плата працівників). Що стосується витрат на соціальні заходи, то вони в 2016 році суттєво зменшились у зв'язку зі зменшення ставки оподаткування. Інші операційні витрати протягом 2014-2016 років коливались.

Найбільшу питому вагу протягом аналізованого періоду займають витрати на оплату праці (51% у 2016 році), а найменшу - інші операційні витрати (5,07% у 2016 році).

Також відбулись зміни в структурі витрат. У зв'язку зі збільшення матеріальних витрат у 2016 році суттєво зросла питома вага матеріальних витрат, при цьому питома вага витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи та інших операційних витрат зменшилась.

Співвідношення собівартості до чистого доходу 0,77 говорить, про позитивну рентабельність основного виду діяльності на підприємстві.

8. Ефективне функціонування ЖБК великою мірою залежить від рівня зовнішнього та внутрішньоорганізаційного управління ними. Однією із функцій управління, яка покликана сприяти розвитку організації є - аудит. Одним із органів здійснення аудиту за діяльністю ЖБК є ревізійна комісія, яка за необхідністю може скористатися послугами аудиторів. Алгоритм проведення аудиту в ЖБК передбачає три етапи: на першому етапі аудитор перевіряє правомірність та законність створення ЖБК та наявність і достовірність правовстановлюючих документів; другий етап включає тестування статутних документів; третій етап слід розпочинати з перевірки правильності складання кошторису та реальності розрахунків, відображених у ньому і закінчити складеною звітністю.

Для проведення аудиту всі об'єкти можна поділити на 2 групи: основні та пов'язані з ними. До основних необхідно віднести відповідність інформаційної структури облікових та звітних даних об'єднання. До пов'язаних об'єктів можна віднести організаційну структуру управління та підсистеми: ведення обліку необоротних активів, нарахування зносу, капітальні витрати на поліпшення житла, формування та відображення нарахувань власникам житлових та нежитлових приміщень плати за отримані послуги, цільове фінансування.

АНОТАЦІЯ

Солодаренко Т.М. «Облік та аудит операційних витрат на прикладі підприємства «Житлово-будівельний кооператив «Верстатобудівник-3».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного спрямування «Облік і аудит в (шифр та назва спеціальності)

управлінні підприємствами за видами економічної діяльності». - Одеський національний економічний

(назва магістерської програм)
університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти теоретичні аспекти обліку та аудиту

операційних витрат, досліджується організація обліку витрат в ЖБК «Верстатобудівник-3», розглянуто особливості методики проведення аудиту витрат на підприємстві, проведено аналіз операційних витрат на підприємстві та застосовано економіко-математичне моделювання процесів, що забезпечують оптимізацію операційних витрат ЖБК «Верстатобудівник-3».

Проаналізовано виробничо-фінансові показники на досліджуваному підприємстві за 2014-2016 рр. Здійснено економічний аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства, зокрема проведено аналіз змін складу та обсягу операційних витрат, аналіз структури витрат підприємства та аналіз операційних витрат за елементами в ЖБК «Верстатобудівник-3».

Запропоновано з доповнити рахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності» відповідними субрахунками, а також запропоновано алгоритм проведення аудиту в ЖБК, який направлений на виявлення резервів ЖБК, скорочення витрат на утримання адміністративного ресурсу та оптимізацію витрат для кращого виконання статутних функцій об'єднання.

Ключові слова: операційні витрати, елементи витрат, класифікація, облік, аудит, аналіз, підприємство, житлово-будівельний кооператив.

ANNOTATION

Solodarenko T.M., «Accounting and audit of operating expenses on an example of the enterprise «Habit and Construction Cooperative «Machine-builder-3»

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation»
(code and name of the specialty)

under the master's program «Accounting and audit in the management of enterprises by types of economic activity»
(title of master program)

– Odessa National Economics University.

– Odessa, 2018.

The work deals with the theoretical aspects of the accounting and auditing of operating expenses are considered in the paper, the organization of cost accounting in the ZBK «Machine-builder-3» is investigated, the features of the methodology of carrying out the cost audit at the enterprise are considered, the analysis of operational expenses at the enterprise is carried out and the economic-mathematical modeling of processes, which provide optimization of operating expenses of ZBK Machine-builder-3» is applied.

The economic-economic analysis of operating expenses of the investigated enterprise was carried out, in particular, the analysis of changes in composition and volume of operating expenses, the analysis of the structure of expenses of the enterprise and analysis of operating expenses for the elements in the Holding Company «Machine-builder-3» was carried out.

It is proposed to supplement the account 949 «Other operating expenses» with the corresponding subaccounts, as well as the proposed algorithm for conducting an audit in the HLC, aimed at identifying the reserves of the HLC, reducing the costs of maintaining the administrative resource and optimizing the costs for better implementation of the statutory functions of the association.

Keywords: operating expenses, cost elements, classification, accounting, audit, analysis, enterprise, housing construction cooperative.